

Utbildningsinspektion i Surteskolan

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–6

Inledning

Verksamheten i Surteskolan har granskats och besökts den 26-27 februari 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktar mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns på Skolinspektionens webbplats, www.skolinspektionen.se (Tillsyn, Regelbunden tillsyn).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen vilket framgår av Skolinspektionens beslut. Skolinspektionen följer också upp effekterna av inspektionen vid nästkommande inspektion.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Surteskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

I Surteskolan intervjuades elever, personal, rektor och föräldrar. Inspektörerna besökte även lektioner i samtliga årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i skolan utgör underlag för bedömningen.

Rektor har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Surteskolan	Antal elever
Förskoleklass	27
Grundskola	167

Källa: Surteskolan

Utbildningen vid Surteskolan omfattar förskoleklass samt grundskola årskurserna 1–6. Eleverna är indelade i tre spår med åldersblandade klasser för förskoleklass och årskurserna 1–2 samt årskurserna 3–4 och 5–6. Respektive spår har regelbundna gemensamma aktiviteter som innebär att eleverna lär känna varandra över åldersgränserna. Personalen i varje spår bildar ett arbetslag och eftersträvar kännedom om alla elever i sitt spår. Från höstterminen 2006 stannar elever i årskurs 6 kvar på skolan för att i årskurs 7 fortsätta sin skolgång vid Bohusskolan.

Vid Surteskolan finns inkluderade särskoleelever och skolbarnsomsorg. Dessa verksamheter bedöms i särskilda verksamhetsrapporter.

Surteskolan är högt belägen med vacker utsikt över Götaälvdalen i Surte. Skolan byggdes 1942, har nyligen renoverats och består av två äldre samt en ny byggnad.

Efter årskurs 6 fortsätter eleverna sin skolgång vid Bohusskolan.

Helhetsbedömning

Inspektionen visar att Surteskolan har förutsättningar att bedriva pedagogisk verksamhet av god kvalitet med trygga elever, god arbetsmiljö och ändamålsenliga lokaler. Rektorn har arbetat på skolan i tio år och personalgruppen är enligt rektorn stabil. Rektorn anser att skolan är lagom stor och att det bland personalen finns en lust att utveckla verksamheten.

Vid besök i verksamheten noterar inspektörerna att undervisningen delvis anpassas till elevers olika förutsättningar och behov. De åldersblandade klasserna tycks dock medföra svårigheter att möta den dubbla utmaningen att utöver årskursanpassning också anpassa undervisningen efter de enskilda elevernas behov och förutsättningar. För elever i behov av särskilt stöd upprättas åtgärdsprogram. Skolan har dock inte gjort någon analys av i vilken utsträckning en större anpassning av undervisningen till elevernas olika förutsättningar och behov kan ha för betydelse för stödbehovet.

Vid Surteskolan finns elevassistenter anställda som extra resurs för elever i behov av särskilt stöd. Inspektörerna vill trots detta peka på det faktum att de elever som har störst behov av stöd i dessa fall får stöd av personal som saknar eller har otillräcklig pedagogisk utbildning.

Elevernas kunskapsresultat utvärderas i ämnena engelska, matematik och svenska främst med hjälp av de nationella ämnesproven för årskurs 5, dock saknas en samlad bild av skolans resultat. Inspektionen visar att det vid Surteskolan saknas systematiska utvärderingar av elevernas kunskaper i förhållande till målen i läroplanen och de nationella kursplanerna. Skillnader i flickors och pojkars resultat beaktas heller inte. För att skolans verksamhet ska utvecklas så att den svarar mot uppställda mål krävs att resultaten följs upp och utvärderas samt att undervisningsmetoder prövas och utvecklas.

Inspektörerna har också granskat skolans arbete inom området normer och värden. Vid inspektionsbesöket möts inspektörerna av trevliga och engagerade elever och de flesta lektioner präglas av lugn och ro. Skolan genomför varje år en enkät angående elevernas trygghet och trivsel. Inspektionen visar att skolan arbetar regelbun-

det med värdegrundsfrågor. Eleverna får bland annat prata om sina kamratrelationer i mindre grupper benämnt ”kompisprat”. Vid skolan finns kamratstödjare som tillsammans med skolans vuxna har till uppgift att uppmärksamma om någon elev blir utsatt eller hamnar utanför gemenskapen. Enligt lärare och elever reds konflikt-situationer ut då de uppstår. Eleverna uppger att de för det mesta är trygga i skolan. Trots det har inspektörerna vid samtal med elever och föräldrar funnit att det förekommer störande beteende från elever under lektionstid och att kränkningar förekommer. För att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för trakasserier och annan kränkande behandling har skolan en likabehandlingsplan. Skolans likabehandlingsplan uppfyller dock inte lagens krav. Inspektörerna gör bedömningen att det målinriktade arbetet för att förebygga och förhindra kränkande behandling bör intensifieras och vill i sammanhanget påpeka vikten av att likabehandlingsplanen utgör ett levande dokument i detta arbete.

Det är av största vikt att rektorn tar det övergripande ledningsansvaret för att verksamheten ska utvecklas. Det kvalitetsarbete som pågår måste bli ett reellt verktyg för att utveckla skolans verksamhet. Kvalitetsredovisningen måste bland annat innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och vilka åtgärder skolan tänker vidta för att öka måluppfyllelsen. Rektorn kan bli tydligare i sin pedagogiska ledning och ansvarstagande för att skolan som helhet når de nationella målen.

Sammantaget bedömer inspektörerna mot bakgrund av skolans förutsättningar att måluppfyllelsen kan öka, bland annat genom ett bättre kvalitetsarbete där analys och utvärdering av verksamheten i högre grad får ligga till grund för det fortsatta arbetet och genom att göra eleverna medvetna om målen för utbildningen så att de kan få ökade möjligheter till inflytande över sitt eget lärande. Undervisningsmål och metoder måste ytterligare prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav.

Brister som måste åtgärdas

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Eleverna får inte undervisning i ämnet hem- och konsumentkunskap före utgången av årskurs 5 vilket medför att de inte ges möjlighet att nå målen i ämnet för årskurs 5 (2 kap. 6 § grundskoleförordningen, förordningen om kursplaner för grundskolan och bilaga 3 till skollagen).
- Svenska som andraspråk ges som stöd inom ämnet svenska och inte som ett eget ämne (2 kap. 16 § grundskoleförordningen).
- Skolan gör inte en systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till målen i årskurs 5 i samtliga ämnen (4 kap. 1 § skollagen, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo 94).
- Skolans kvalitetsredovisning uppfyller inte kraven i förordningen (3 och 4 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

Områden som är i behov av förbättringsinsatser

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Elevernas kunskapsutveckling bör följas upp och utvärderas i samtliga ämnen.
- Skolan bör utveckla de individuella utvecklingsplanerna.
- Skolan bör arbeta för att öka elevernas kännedom om målen för utbildningen samt öka elevernas inflytande över undervisningen.
- Pedagogisk samverkan mellan grundskolans årskurser bör förbättras för att stödja elevernas långsiktiga lärande och utveckling för att nå målen.
- Skolan bör utreda om alla elever i behov av särskilt stöd får berättigat stöd.
- Skolan bör utveckla sina åtgärdsprogram.
- Skolan bör intensifiera det målinriktade arbetet för att förebygga och förhindra kränkande behandling.
- Skolans kvalitetsarbete bör utvecklas.

Bedömningar

Nedan redovisas inspektionens bedömningar utifrån en fyrgradig kvalitetsskala enligt följande:

- *Mycket god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav *väl* uppfylls.
- *God* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav i *huvudsak* uppfylls.
- *Mindre god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav endast *delvis* uppfylls.
- *Ej godtagbar* kvalitet innebar en *avsevärd avvikelse* från styrdokumentens mål och krav.

1 KUNSKAPER

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

Kommentar:

Inspektionen visar att det vid Surteskolan saknas systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskaper i förhållande till målen i läroplanen och de nationella kursplanerna. Elevernas kunskapsresultat utvärderas i ämnena engelska, matematik och svenska främst med hjälp av de nationella ämnesproven för årskurs 5, dock saknas en samlad bild av skolans resultat. Skillnader i flickors och pojkars resultat beaktas heller inte. Intervjuer med rektorn och lärare visar att skolan inte analyserar kunskapsresultaten och inte heller hittat redskap för att på ett allsidigt sätt följa elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna fortlöpande följer upp resultaten så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav,
- om kunskapsresultaten följs upp i alla ämnen,
- om kunskapsresultaten följs upp regelbundet under hela skoltiden,

6 (16)

- om utvecklingssamtal genomförs om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas,
- om en framåtsyftande individuell utvecklingsplan upprättas i samband med utvecklingssamtalen.

Bedömning av området Uppföljning av kunskapsresultaten:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Enligt inspektörernas sammanvägda bedömning är arbetet inom området av mindre god kvalitet. Bedömningen grundar sig på att resultatet av skolans verksamhet endast delvis följs upp men undervisningsmål och metoder måste ytterligare prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav. Utvecklingssamtal genomförs regelbundet med alla elever och elevens vårdnadshavare då även den individuella utvecklingsplanen upprättas.

Inom området finns följande förbättringsbehov:

Uppföljning av alla ämnen

Enligt läroplanen ska läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling.

Elevernas kunskapsutveckling följs huvudsakligen upp muntligt, enligt lärarna. Bedömningen av kunskapsutvecklingen är till större delen begränsad till ämnena engelska, matematik och svenska. Diagnoser av olika slag och nationella ämnesprov i årskurs 5 genomförs i ovanstående ämnen. Resultaten sammanställs och används på individnivå för kartläggning av elever i behov av särskilt stöd eller som information till mottagande lärare inför årskurs 7.

Inspektörerna bedömer att elevernas kunskapsutveckling bör följas upp och utvärderas i samtliga ämnen.

Individuell utvecklingsplan

Enligt grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en framåtsyftande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

Vid Surteskolan upprättas individuella utvecklingsplaner för samtliga elever vid utvecklingssamtalet. Vid inspektörernas samtal med elever framkommer dock att den individuella utvecklingsplanen är känd i olika hög grad. Vissa lärare skickar hem en kopia av den individuella utvecklingsplanen till föräldrarna, men andra gör det inte. Inspektörerna får intrycket att det finns en gradskillnad i hur levande de individuella utvecklingsplanerna är. Vissa lärare har målpas där eleverna arbetar med målen medan andra elever inte kan ge exempel på vilka mål deras planer innehåller. I de individuella utvecklingsplaner inspektörerna tar del av är kopplingen till mål i läro-

planen och kursplanerna otydligt. Exempel på mål är att ”räcka upp handen” eller ”att bli bättre på engelska”. Den typen av mål saknar enligt inspektörerna anknytning till nationella mål.

Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla sitt arbete med de individuella utvecklingsplanerna.

Från och med den 15 juli 2008 har bestämmelsen i 7 kap 2 § grundskoleförordningen om individuell utvecklingsplan bland annat ändrats på så sätt att en sådan plan inte enbart ska vara framåtsyftande. Den ska innehålla omdömen om elevens kunskapsutveckling i varje ämne. Dessa omdömen får vara betygsliknande men de bör anpassas till elevernas ålder och förutsättningar. Det är rektorn som beslutar om den närmare utformningen. Planen får också innehålla annan information om elevens skolgång om rektorn beslutar detta. Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:10) om den individuella utvecklingsplanen kommer att revideras med anledning av ändringen och beräknas vara färdiga under hösten 2008.

1.3 Bedömning och betygssättning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper,
- om lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevens kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning,
- om lärarna vid bedömning och betygssättning utgår från de nationella målen i kursplanerna och från betygsriterierna,
- om lärarna vid betygssättningen utnyttjar all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kraven i kursplanerna,
- om betyg sätts enligt författningarnas krav,
- om betygs katalog förs enligt bestämmelserna.

Bedömning av området Bedömning och betygssättning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Enligt inspektörernas sammanvägda bedömning är arbetet inom området av god kvalitet då det enligt lärarna görs en allsidig bedömning av elevernas kunskapsutveckling vid utvecklingssamtalen. De nationella ämnesproven genomförs i årskurs 5 och används som stöd för bedömningen av elevernas kunskapsutveckling. Skolverkets diagnostiska material för de lägre åldrarna används liksom andra diagnostiska tester och iakttagelser.

1.4 Genomförande av utbildningen

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning,
- om organisation och arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer,
- om eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet,
- om eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former,
- om undervisningen är allsidig och saklig,
- om de som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande,
- om skolan samverkar med arbetslivet och närsamhället,
- om arbetet i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Bedömning av området Genomförande av utbildningen:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Enligt inspektörernas sammanvägda bedömning är arbetet inom området av god kvalitet även om elevernas kännedom om läroplanens och kursplanernas mål bör öka. Eleverna erbjuds varierade undervisningsformer. Samverkan mellan förskoleklass och skola fungerar för att i enlighet med läroplanen berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande. Demokratiska samverkansformer för elever i form av klassråd och elevråd genomförs.

Inom området finns följande förbättringsbehov:

Inflytande och ansvarstagande för egna lärandet

Enligt skollagen ska eleverna ha inflytande över hur deras utbildning utformas. Omfattningen och utformningen av elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Enligt läroplanen ska skolan klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Enligt läroplanen ska läraren se till att alla elever oberoende av social bakgrund och oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att

detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad.

Intervjuer med lärare och elever samt verksamhetsbesök visar att eleverna till viss del är medvetna om mål i läroplan och kursplaner. Inspektörerna ser vanligtvis inte att målen är tydliggjorda i det dagliga arbetet eller att eleverna ges möjlighet att utvärdera och reflektera över sitt lärande. Elevernas möjligheter till inflytande och ansvarstagande varierar mellan lärare på skolan. Generellt är dock inspektörernas uppfattning att inflytandet sker sporadiskt i något ämne då eleverna får välja arbetsområde och redovisningsform. Lärare uttrycker att de inte är tillräckligt bra på att uppmärksamma eleverna på det inflytande de i realiteten har medan andra anser att de börjar bli duktiga på detta.

Inspektörerna bedömer att skolan bör arbeta för att öka elevernas kännedom om målen för utbildningen samt öka elevernas inflytande över undervisningen.

Samverkan inom skolan

Enligt läroplanen ska alla som arbetar i skolan samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Läraren ska samverka med andra lärare i arbetet med att nå utbildningsmålen.

Som tidigare nämnts förekommer samarbete mellan förskoleklassen och årskurs 1. Lärare som arbetar med skolans yngre elever känner dock inte till hur de nationella ämnesproven är utformade eller vad som krävs för att uppnå målen. De avstämningstillfällen som nationella ämnesproven utgör används inte som ett redskap för att reflektera över och utveckla undervisningen i samtliga årskurser. Resultaten tenderar att bli en angelägenhet för de lärare som undervisar i de aktuella årskurserna och inte för samtliga lärare som undervisat eleverna. Samarbete kring verksamhetens utformning eller progression i elevernas lärande sker dock i viss utsträckning inom respektive spår.

Inspektörerna bedömer att pedagogisk samverkan mellan grundskolans årskurser bör förbättras för att stödja elevernas långsiktiga lärande och utveckling för att nå målen.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om undervisningen anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande,
- om särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet,
- om det vid behov av särskilda stödåtgärder alltid utarbetas åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Bedömning av området Anpassning av verksamheten till elevernas behov:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Enligt inspektörernas sammanvägda bedömning är arbetet inom området av mindre god kvalitet trots att det på skolan finns en grundläggande ambition att anpassa undervisningen till elevernas skiftande behov och förutsättningar.

Inom området finns följande förbättringsbehov:

Särskilt stöd

Enligt skollagen ska särskilt stöd ges till elever som har svårigheter i skolarbetet.

Vid Surteskolan finns elevassistenter anställda som resurs för elever i behov av särskilt stöd. Enligt rektorn får elevassistenterna handledning av specialpedagog eller speciallärare 1 timma varje vecka. De planerar dessutom sitt arbete tillsammans med respektive klasslärare varje vecka. Inspektörerna vill trots detta peka på det faktum att de elever som har störst behov av stöd i dessa fall får stöd av personal som saknar eller har otillräcklig pedagogisk utbildning.

Enligt lärarna har alla elever som befars inte nå målen ett åtgärdsprogram. Däremot är de tveksamma till om alla elever som har åtgärdsprogram får stöd. Personal, elever och föräldrar upplever att alla elever i behov av särskilt stöd inte får detta på grund av bristande resurser.

Inspektörerna bedömer att skolan bör utreda om alla elever i behov av särskilt stöd får berättigat stöd.

Åtgärdsprogram

Enligt grundskoleförordningen ska rektorn se till att en elevs behov av särskilda stödåtgärder utreds. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram upprättas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när åtgärdsprogrammet utarbetas.

Åtgärdsprogram upprättas enligt rektorn och lärare för elever i behov av särskilt stöd. De åtgärdsprogram som inspektörerna tar del av innehåller elevbeskrivningar som enligt inspektörerna inte är förenliga med läroplanens värdegrund. Elever beskrivs till exempel som lättretade.

Inspektörerna bedömer att åtgärdsprogrammets kvalitet bör utvecklas.

Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2008:25) för arbete med åtgärdsprogram.

2 NORMER OCH VÄRDEN

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dessa komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan utgör en trygg miljö,
- om skolan har en studiemiljö som är inriktad på lärande och ger stöd åt att utveckla kunskaper,
- om skolan/lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete,
- om skolan har ordningsregler som är utarbetade i samverkan med personal, elever och företrädare för elevernas vårdnadshavare,
- om skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet.

Bedömning av området Normer och värden i studiemiljö och samvaro:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Enligt inspektörernas sammanvägda bedömning är arbetet inom området av mindre god kvalitet eftersom skolan bör öka sina ansträngningar för att skapa en trygg miljö. Skolan genomför varje år en enkät angående elevernas trygghet och trivsel.

Inom området finns följande förbättringsbehov och brist:

Trygg miljö

Enligt skollagen ska den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling.

Inspektionen visar att skolan arbetar med värdegrundsfrågor varje vecka, då eleverna får möjlighet att prata om värdegrundsfrågor ofta benämnt ”kompisprat” i mindre grupper. Vid skolan finns kamratstödjare som tillsammans med skolans vuxna har till uppgift att uppmärksamma om någon elev blir utsatt eller hamnar utanför gemenskapen. Enligt lärare och elever reds konfliktsituationer ut då de uppstår. Eleverna uppger att de för det mesta är trygga i skolan. Trots det har inspektörerna vid samtal med elever och föräldrar funnit att det förekommer störande beteende från elever under lektionstid och att kränkningar förekommer.

Inspektörerna bedömer att skolan bör intensifiera det målinriktade arbetet för att förebygga och förhindra kränkande behandling.

Likabehandling

Enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever ska huvudmannen för verksamheten eller den huvudmannen bestämmer se till att det finns en likabehandlingsplan för varje enskild verksamhet. Planen ska syfta till att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshin-

der och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. I planen ska planerade åtgärder redovisas. Planen ska årligen följas upp och ses över.

Vid inspektionstillfället har Surteskolan en likabehandlingsplan. Denna plan kan inte anses motsvara en sådan likabehandlingsplan som lagen kräver då den exempelvis inte tydligt och konkret anger vilka åtgärder som behövs för att främja likabehandling. Dessutom saknas en specifik redovisning av verksamhetens behov, utifrån en aktuell kartläggning som utgångspunkt för vilka insatser som avses påbörjas och genomföras under det kommande året.

Inspektörerna bedömer att skolans likabehandlingsplan inte uppfyller de krav som ställs på en sådan plan.

Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2007:7) för arbetet med att främja likabehandling.

Ale kommun har inte överlämnat åt rektorerna i kommunen att upprätta likabehandlingsplaner. Avsaknaden av likabehandlingsplaner eller bristande sådana bedöms därför inte i de enskilda skol- och verksamhetsrapporterna utan en samlad bedömning sker i den övergripande kommunrapporten.

3 LEDNING OCH KVALITETSARBETE

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan tar emot elever enligt bestämmelserna,
- om varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar,
- om skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna,
- om skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering,
- om eleverna har tillgång till nödvändig utrustning och ändamålsenliga lokaler,
- om utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad,
- om verksamheten i förskoleklassen omfattar minst 15 timmar i veckan eller 525 timmar om året.

Bedömning av området Tillgång till likvärdig utbildning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Enligt inspektörernas sammanvägda bedömning är arbetet inom området av god kvalitet då skolan i väsentliga delar ger tillgång till utbildning enligt författningarnas krav. Skolans lokaler är ändamålsenliga och har sådan utrustning som behövs för att bedriva en tidsenlig utbildning. Enligt både elever och föräldrar är utbildningen avgiftsfri för alla elever och verksamheten i förskoleklassen omfattar minst 15 timmar i veckan eller 525 timmar om året.

Inom området finns följande brister:

Garanterad undervisningstid

Enligt grundskoleförordningen finns en kursplan för varje ämne. I kursplanen anges bl.a. de mål som eleverna ska ha uppnått efter det femte och det nionde skolåret.

I Surteskolans timplan finns inte tid avsatt för hem- och konsumentkunskap i årskurs 5. Undervisningen är organiserad så att eleverna läser ämnet i årskurserna 7–9.

Inspektörerna bedömer att fördelningen av undervisningstiden i Surteskolan inte ger eleverna förutsättningar att nå målen för årskurs 5 i hem- och konsumentkunskap.

Enligt grundskoleförordningen ska undervisning i svenska som andraspråk anordnas för elever om det behövs. Rektorn beslutar om undervisning i svenska som andraspråk ska anordnas för en elev. Undervisningen ska anordnas i stället för undervisning i svenska.

Vid Surteskolan anordnas undervisning i svenska som andra språk. Denna undervisning fungerar som stödundervisning till ämnet svenska och inspektörerna gör bedömningen att skolan inte gör en tydlig skillnad mellan svenska och svenska som andra språk. Inspektörerna vill i sammanhanget framhålla att svenska som andra språk är ett eget ämne med en egen kursplan och ska anordnas istället för svenska för de elever som behöver det. Rektorn är den som beslutar om sådan undervisning ska anordnas för eleven.

Inspektörerna bedömer att svenska som andraspråk ges som stöd inom ämnet svenska och inte som ett eget ämne.

3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver,
- om skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen,
- om skolans pedagogiska personal får den kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt,

14 (16)

- om rektor genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

Bedömning av området Personalens utbildning och kompetensutveckling:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Enligt inspektörernas sammanvägda bedömning är arbetet inom området av god kvalitet. Bedömningen grundar sig på att skolans rektor genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt. Enligt rektorn har lärarna utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. Officiell statistik visar att år 2007 var lärartätheten vid Surteskolan 7,8 lärare per 100 elever varav 7,8 lärare per 100 elever med pedagogisk utbildning att jämföra med 8,3 lärare per 100 elever varav 7,0 lärare per 100 elever med pedagogisk utbildning för riket. Vid skolan finns enligt lärarna en kompetensutvecklingsplan som regelbundet revideras av skolans kvalitetsgrupp. Lärare uttrycker dock att de ibland önskar en mer individuellt anpassad kompetensutveckling.

3.3 Rektors ansvar

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om rektor håller sig förtrogen med det dagliga arbetet,
- om rektor som pedagogisk ledare tar det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen,
- om rektorn tar ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen,
- om rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna,
- om lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg följs.

Bedömning av området Rektors ansvar:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Enligt inspektörernas sammanvägda bedömning är arbetet inom området av mindre god kvalitet trots att rektorn åtnjuter personalens förtroende, förefaller vara förtrogen med det dagliga arbetet i skolan och fattar de grundläggande beslut som bestämmelserna anger. Inspektörerna vill samtidigt peka på att det i denna rapport

finns redovisat såväl brister som förbättringsområden som är relaterade till rektorsfunktionens ansvar. Rektorn kan också bli tydligare i sin pedagogiska ledning och ansvarstagande för att skolan som helhet når de nationella målen.

Inom området finns följande brist:

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat

Enligt läroplanen ansvarar rektorn för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen.

Intervjuer och verksamhetsbesök visar att skolan inte gör uppföljningar, sammanställningar eller utvärderingar av kunskapsresultaten i samtliga ämnen vilket är rektors ansvar.

Inspektörerna bedömer att skolan måste göra en systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till målen i årskurs 5 i samtliga ämnen.

3.4 Kvalitetsarbete

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen,
- om kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen.

Bedömning av området Kvalitetsarbete:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Enligt inspektörernas sammanvägda bedömning är arbetet inom området av mindre god kvalitet. Av intervjuer framgår att det i vissa lärargrupper finns en medvetenhet att utvärdera undervisningsmoment av skilda slag. Fortlöpande samtal med eleverna följs upp med mer eller mindre kontinuerliga skriftliga utvärderingar och det finns en ambition att knyta utvärderingarna till planering och genomförande. Det saknas dock tydliga ställningstaganden på skolan för att uppnå gemensamma målinriktade metoder och därför är inte heller ett sådant arbete påtagligt i hela lärargruppen.

Inom området finns följande förbättringsbehov och brist:

Systematiskt kvalitetsarbete

Enligt läroplanen måste skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs

upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Ett sådant arbete måste ske i ett aktivt samspel mellan skolans personal och elever och i nära kontakt med såväl hemmen som det omgivande samhället.

Som tidigare beskrivits följer skolan inte upp, utvärderar och sammanställer resultaten i samtliga ämnen. Kunskapen om skolans resultat är följaktligen inte utgångspunkt för skolans kvalitetsarbete.

Inspektörerna bedömer att skolans kvalitetsarbete bör utvecklas och systematiseras så att skolan kan vidta relevanta åtgärder för ökad måluppfyllelse.

Kvalitetsredovisning

Enligt förordningen om kvalitetsredovisningen ska kvalitetsredovisningen innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningen ska verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbildningens måluppfyllelse redovisas. I kvalitetsredovisningen ska uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen redovisas. Enligt förordningen om kvalitetsredovisningen ska skolans kvalitetsredovisning utarbetas under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisning.

Surteskolan har upprättat en skriftlig kvalitetsredovisning för läsåret 2006/2007. Kvalitetsredovisningen är enligt lärarna baserad på underlag som de lämnat till rektorn. Lärarna säger att de inte har varit direkt delaktiga i upprättandet av kvalitetsredovisningen, men de har läst den och anser att den till viss del speglar skolans verksamhet. Kvalitetsredovisningen är dock inte ett levande dokument för utvecklingsarbetet på skolan. Inspektörerna noterar också att exempelvis resultat från de nationella ämnesproven i årskurs 5, inte redovisas, följs upp och utvärderas samt att det i kvalitetsredovisningen inte finns en samlad bild av elevernas kunskapsresultat. Kvalitetsredovisningen måste därför utvecklas att bättre, i enlighet med bestämmelserna, ge information om verksamheten och dess måluppfyllelse. Insynen i skolans verksamhet och utomstående möjligheter att bedöma skolans kvalitet försvåras när information saknas. Enligt lärare och elever har kvalitetsredovisningen inte utarbetats under medverkan av elever.

Inspektörerna bedömer att skolans kvalitetsredovisning inte uppfyller kraven i förordningen eller elever getts möjlighet att medverka vid framtagandet.

Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:18) om kvalitetsredovisning.

2008-10-17 Göteborg

Ulla-Britt Norin

Erik Bergeå